A TANTÁRGY ADATLAPJA

A kognitív tudomány filozófiája

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3. Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4. Szakterület	Pszichológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Pszichológia szak / Pszichológus
1.7. Képzési forma	Távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	**A kognitív tudomány filozófiája**			A tantárgy kódja	**PLX100011**
2.2. Az előadásokat tartó oktató – Tantárgyfelelős	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumi / laboratóriumi / projekt tevékenységekért felelős oktató – tutor	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6 Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám- nappali képzés	**3**	amiből: 3.2. kurzus	2	3.3. szeminárium/ labor/ projekt	1
3.4. Félévi összóraszám: távoktatás	125	3.5.1. SI	69	3.6. AT (8) + TC (20) + AA (0)	28
		3.5.2. AI	28		
Az egyéni tanulási (SI) és önképzésre szánt (AI) idő leosztása:					**óra**
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (AI)					**28**
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					**30**
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					**32**
Tutorálás (szakmai tanácsadás)					**3**
Vizsgák					**2**
Egyéb tevékenységek					**2**
3.7. Az egyéni tanulás (SI) és az önképzési tevékenységek (AI) teljes óraszáma					**97**
3.8. A félév összóraszáma					**125**
3.9. Kreditszám					**5**

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	A kurzus MsTeams platformján, a BBTE távoktatás honlapon közölt információk tanulmányozása. Az előadásokon való aktív

	részvétel előfeltétele az egyes témákhoz megadott könyvészet elolvasása.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)[1]

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CP1	A pszichológia tudományterülete alapfogalmainak használata.
CP2	Pszichológiai kutatási projektek megtervezése és megvalósítása.
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CT1	A szakmai feladatok ellátása a szakma gyakorlására vonatkozó szakmai etikai elveknek megfelelően.
CT2	A hatékony munkavégzési technikák alkalmazása multidiszciplináris csoportokban a hierarchia különböző szintjein.

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)[2]

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	**Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)**	**Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)**
CP1	A végzett ismeri és megkülönbözteti a tudományos pszichológiai főbb paradigmáit.	A végzett ismeri és alkalmazza a tudományosan igazolt pszichológiai paradigmákat.
CT2	A végzett elismeri a multidiszciplináris megközelítések hasznosságát a pszichológiai gyakorlatban.	A végzett együttműködik a szakterületéhez kapcsolódó tudományterületek szakértőivel.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A végzett ismeri és filozófiailag értékeli a kognitív tudomány főbb kutatási paradigmáit, alapfogalmait, kutatási problémáit.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A végzett interdiszciplináris problémákra alkalmazza a kognitív tudomány főbb paradigmáit.

[1] A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

[2] Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

8. A tantárgy tartalma

8.1 AI, SI	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
I. modul. A kognitív tudomány filozófiája - Filozófiai felvezetés, fogalmi-történeti előzmények: ismeretelmélet és a test-elme viszony ontológiája az újkori és jelenkori filozófiában - Komputacionalizmus: elme = számítógép analógia, funkcionalizmus - Konnekcionizmus: megosztott reprezentációk (PDP), prototipikus fogalomalkotás; neurális hálózatok és az LLM-ek (nagy nyelvi modellek) - A mesterséges intelligencia filozófiai kritikái (Searle, Dreyfus, a tudat-probléma).	Az egyetemi jegyzet segít a célkitűzések, kulcsfogalmak és a könyvészeti javaslatok alapján elsajátítani az anyagot. A tanulást segítő tananyagok és könyvészet megtalálhatóak a BBTE Ms Teams platformon is.	30% az egyéni elsajátításnak (SI)
II. modul. A testi elme/megismerés (embodied mind/cognition) kutatási programja - Cselekvő észlelés - Megtestesült fogalomalkotás és nyelvi megértés (Barsalou: észleleti szimbólumok, szituált szimuláció; Lakoff-Johnson: kognitív metafora-elmélet)	Az egyetemi jegyzet segít a célkitűzések, kulcsfogalmak és a könyvészeti javaslatok alapján elsajátítani az anyagot. A tanulást segítő tananyagok és könyvészet megtalálhatóak a BBTE Ms Teams platformon is.	40% az egyéni elsajátításnak (SI)
III. modul. Társas és kulturális kogníció - Megtestesült emóciók, társas kogníció (elme- és szimuláció-elméletek, megtestesült interszubjektivitás) - Kiterjesztett és kulturális kogníció	Az egyetemi jegyzet segít a célkitűzések, kulcsfogalmak és a könyvészeti javaslatok alapján elsajátítani az anyagot. A tanulást segítő tananyagok és könyvészet megtalálhatóak a BBTE Ms Teams platformon is.	30% az egyéni elsajátításnak (SI)
Könyvészet Szigeti, A., *A kognitív tudomány filozófája*. (egyetemi jegyzet) Clark, A., *Mindware: An Introduction to the Philosophy of Cognitive Science*. Second Edition, Oxford University Press, New York, 2014. Gallagher, S. – Zahavi, D., *A Fenomenológiai Elme: Bevezetés az elmefilozófiába és a kognitív tudományba*, Lélekben Otthon, Budapest, 2008. Damasio, A., *Descartes tévedése*, AduPrint, Bp., 1996. Dennett, D., *Micsoda elmék*, Kulturtrade Kiadó, Bp., 1996. Pléh, Cs. (szerk.), *Kognitív tudomány*, Osiris, Bp., 1996. Pléh, Cs., *Bevezetés a megismeréstudományba*, Typotex, Bp., 1998. Shapiro, L. – Spaulding, S. (ed.), *The Routledge Handbook of Embodied Cognition*. *Second Edition.* Routledge, New York, 2024. Varela, F. – Thompson, E. – Rosch, E., *The Embodied Mind. Cognitive Science and Human Experience*, Cambridge, MA, MIT Press, 1991.		
8.2 **AT**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
A kognitív tudomány filozófiája: a komputacionalizmus, a konnekcionizmus és a testi elme/megismerés (embodied mind/cognition) kutatási programjai	Előadás, power point-bemutatás, problematizáló szövegelemzés és beszélgetés, vetítés	
Könyvészet Szigeti, A., *A kognitív tudomány filozófiája*. (egyetemi jegyzet) Gallagher, S. – Zahavi, D., *A Fenomenológiai Elme: Bevezetés az elmefilozófiába és a kognitív tudományba*, Lélekben Otthon, Budapest, 2008.		

Szigeti, A., „A tudatosság – rejtély vagy képesség? Az analitikus elmefilozófia és a kognitív tudomány találkozása a fenomenológiával", *Kellék*, 2002/22, 81-122. In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok*, Pro Philosophia, Kolozsvár, 2011, 7-70. Szigeti, A., „Megtestesült interszubjektivitás", In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. i. m.*, 71-106.		
8.3. **TC**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
1. Szemináriumi bemutatás	A kontaktórákon a hallgatók támpontokat kapnak a feladatok elkészítéséhez. A feladatok elkészítéséhez való segédanyagok megtalálhatóak a BBTE Ms Teams platformon.	A TC aránya a végső jegyben 20%
2. Szemináriumi vita	A kontaktórákon a hallgatók támpontokat kapnak a feladatok elkészítéséhez. A feladatok elkészítéséhez való segédanyagok megtalálhatóak a BBTE Ms Teams platformon.	A TC aránya a végső jegyben 10%
Könyvészet Szigeti, A., *A kognitív tudomány filozófiája*. (egyetemi jegyzet) Kampis, Gy., „A gondolkodó test", *Magyar Tudomány*, 2002/1, 33-41. Szigeti, A., „Testiség az észlelésben és a fogalomalkotásban", *Erdélyi Múzeum*, 2013/2, 21-29. Tomasello, M., *Gondolkodás és kultúra*, Osiris, Bp., 2002.		
8.4. **AA**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
Könyvészet		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 AI, SI	- Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, ennek megfelelő alkalmazása és használata - A kognitív tudomány filozófiai relevanciájú témáinak, problémafelvetéseinek, fogalomkészletének, elméleti-filozófiai és empirikus érvelési gyakorlatának a megfelelő elsajátítása illetve alkalmazása	Írásbeli vizsga	70% a végső jegynek
9.5 TC /AA	- A szemináriumi vitában való részvétel	Félév közbeni tevékenységek, gyakorlati feladatok	30% a végső jegynek
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Ha a félévi vizsgán a hallgató nem éri el az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 9.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett. **Legalább egy kontaktórán (kurzuson), lehetőség szerint inkább a másodikon, kötelező a részvétel**. Az óralátogatási kötelezettségek elmulasztása a hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után (lásd kreditszabályzat). A szemináriumi feladat(ok) kötelezőek, nem kizáró jellegűek. Teljes pontszámot csak a határidőre leadott dolgozatok kaphatják meg. A türelmi időszakban (5 nap a határidő után) pontlevonással még elfogadható a beadott dolgozat. A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban nem pótolhatóak. Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük. A szemináriumi tevékenységeken, parciális vizsgákon szerzett osztályzat csak az adott tanévben érvényes, nem vihető át egy következő tanévre.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)[3]

[3] Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés

		A fenntartható fejlődés általános ikonja

								
			x					
								Nem alkalmaz-ható

Tantárgyfelelős
dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus

Dátum
2026. 04. 25.

Tantárgytutor(ok)
dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus

Távoktatás felelős,
Dr. Kanyaró Kinga, egyetemi adjunktus

általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: *„Nem alkalmazható”.*